

Sygn. akt II PK 277/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w S. obecnie
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w S. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko H. R.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 14 marca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Po rozpoznaniu apelacji pozwanego H. R. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. wyrokiem z dnia 14 marca 2014 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 grudnia 2013 r., w ten sposób, że oddalił powództwo o zwrot kosztów poniesionych w celu uzyskania specjalizacji medycznej przez pozwanego. W sprawie tej ustalono, że pozwany był zatrudniony w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w S. na podstawie umowy o pracę od 17 kwietnia 2001 r. W dniu 9 czerwca 2005 r. zwrócił się do pracodawcy z pisemnym wnioskiem o wyrażenie zgody na otwarcie specjalizacji z rehabilitacji na Akademii Medycznej w G. i uzyskał taką zgodę pracodawcy. Następnie 20 czerwca 2005 r. strony zawarły w tym celu pisemną umowę o udzielenie płatnego urlopu szkoleniowego. Pozwany ukończył specjalizację zawodową w zakresie rehabilitacji w dniu 25 maja 2010 r. W okresie urlopu szkoleniowego i odbywania specjalizacji pozwany nie świadczył pracy, a pracodawca wypłacił mu wynagrodzenie za pracę w łącznej kwocie 16.000,96 zł. Ponadto powodowy pracodawca pokrył koszty dojazdu na szkolenia pozwanego pracownika w łącznej wysokości 1.757,06 zł.

W dniu 28 maja 2013 r. pozwany zwrócił się do pracodawcy z wnioskiem o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron z dniem 30 czerwca 2013 r. Pracodawca odmówił wyrażenia takiej zgody, a 24 czerwca 2013 r. wezwał pozwanego pracownika do nieodpłatnego odpracowania całego okresu urlopu szkoleniowego. W odpowiedzi na pismo pracodawcy pozwany w piśmie z dnia 26 czerwca 2013r. wskazał, że po zakończeniu specjalizacji przepracował 3 lata, a za pozostały okres jest gotów zwrócić poniesione nakłady w wysokości 25% całkowitego kosztu jego specjalizacji, tj. 4.441,76 zł. W dniu 30 lipca 2013 r. pracodawca rozwiązał z pracownikiem umowę o pracę bez wypowiedzenia ze względu na naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych polegających na nie zgłaszaniu się do pracy od 1 lipca 2013 r. oraz nie usprawiedliwianiu nieobecności w pracy.

W taki stanie sprawy Sąd pierwszej instancji wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r. zasądził na rzecz powodowego pracodawcy od pozwanego pracownika kwotę 17.758,02 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych w związku z udzieleniem

płatnego urlopu szkoleniowego, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 5 września 2013 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Natomiast Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony przez pozwanego wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził na rzecz pozwanego koszty postępowania. Sąd ten uznał, że pozwany został skierowany przez powodowego pracodawcę do jednostki szkolącej w celu odbycia specjalizacji na podstawie umowy o pracę (§ 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2002 r. w sprawie uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, Dz.U. Nr 173, poz. 1419 ze zm., powoływanego dalej jako rozporządzenie Ministra Zdrowia). Oświadczenie woli pracodawcy o wyrażeniu zgody na specjalizację było równoznaczne ze skierowaniem pozwanego w celu odbycia specjalizacji. Umowa ta podlegała jednak wykonaniu w takim zakresie, w jakim regulacje rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych ((Dz.U. Nr 103, poz. 472 ze zm., powoływanego dalej jako rozporządzenie MEN oraz MPIPS), nie będą dla pracownika bardziej korzystna. Z gwarancyjnego charakteru § 6 tego rozporządzenia, które „przewiduje 3-letni kres rozliczeniowy, a umowa stron - czteroletni, to oczywistym jest, że dla pracownika korzystniejszy jest krótszy okres”, wynika taki „korzystniejszy” czas po zakończeniu szkolenia pozwany przepracował u strony powodowej, co wyczerpywało uprawnienia pracodawcy, o których mowa w § 6 ust. 2 tego aktu wykonawczego i czyniło „roszczenie powoda zgłoszone w niniejszym stępowaniu bezprzedmiotowymi”.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie prawa materialnego: - § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia w związku z art. 17 i 94 pkt 6 Kodeksu pracy przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wyrażenie przez pracodawcę zgody na odbywanie specjalizacji przez pracownika na jego wniosek złożony według wzoru wskazanego w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia było w istocie skierowaniem przez pracodawcę do jednostki szkolącej w celu odbycia specjalizacji; - art. 60 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wyrażenie przez pracodawcę zgody na odbywanie przez pozwanego pracownika

specjalizacji należy jednocześnie rozumieć jako skierowanie go do odbycia specjalizacji, podczas gdy reguły logicznego rozumowania, doświadczenie życiowe, a przede wszystkim wykładnia językowa wykluczają możliwość utożsamiania pojęcia zgody i skierowania;

- art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że strony procesu nie mogły odmiennie - niż to jest wskazane w powołanym rozporządzeniu Ministra Zdrowia i rozporządzeniu MEN oraz MPiPS - „ułożyć stosunku prawnego w zakresie warunków udzielenia płatnego urlopu szkoleniowego i innych świadczeń w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez Pozwanego, a w tym w zakresie obowiązku Pozwanego przepracowania u Pracodawcy 4 lat po zakończeniu specjalizacji o czym mowa w § 4 ust. 2 umowy o udzielenie płatnego urlopu szkoleniowego w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracownika zwartej w dniu 20.06.2005 r. podczas, gdy żaden przepis prawa nie wyklucza takiej możliwości byleby treść stosunku umownego lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie oraz zasadom współżycia społecznego”.

Na wymienionych podstawach skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz orzeczenie o kosztach postępowania poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za wszystkie instancje, alternatywnie wnioskował o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji pozwanego w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ma usprawiedliwione podstawy, chociaż nie wszystkie jej podstawy i zarzuty były uzasadnione. Bezpodstawny był zarzut naruszenia art. 60 k.c. (w związku z art. 300 k.p.) i § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie uzyskiwania specjalizacji w ochronie zdrowia, ponieważ ta regulacja „wykonawcza” (§ 11 ust. 1 pkt 2) wymienia jedną z form uzyskiwania specjalizacji medycznych na podstawie umowy o pracę zawartej z innym pracodawcą niż

jednostka szkoląca (powodowym pracodawcą) i skierowania pracownika przez takiego pracodawcę do jednostki szkolącej w celu odbycia specjalizacji. W konsekwencji Sąd drugiej instancji prawidłowo konkludował, że bez względu na wnioski pozwanego pracownika ubiegającego się o skierowanie pracodawcy w celu odbycia specjalizacji w formie określonej w wymienionej regulacji normatywnej, pozwany, który odbył wybraną specjalizację medyczną za zgodą pracodawcy, korzystał z określonego w wymienionym przepisie skierowania powodowego pracodawcę do odbycia tej specjalizacji.

Równocześnie jednak uwadze Sądu drugiej instancji umknęło to, że przepisów rozporządzenia MEN oraz MPiPS nie stosuje się - co do zasady - do pracowników podstawowej działalności służby zdrowia (§ 1 ust. 2 pkt 1), z zastrzeżeniem ust. 3, który przewiduje, iż do takich pracowników stosuje się § 2 ust. 3 (uchylony w aktualnym stanie prawnym) oraz §§ 8-11 tego aktu normatywnego. Oznaczało to, że do pozwanego pracownika nie miało zastosowania - co do zasady - § 6 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje (między innymi) nie dłuższy niż 3 lata okres odpracowania udzielonego pozwanemu pracownikowi płatnego urlopu szkoleniowego dla odbycia specjalizacji, w którym pozwany korzystał z materialnego wsparcia powodowego pracodawcy w postaci pokrycia kosztów uzyskania specjalizacji.

Ujawniony stan rzeczy nie podważał legalności zawarcia pomiędzy spornymi stronami umowy prawa pracy z dnia 20 czerwca 2005 r. o udzieleniu pozwanemu pracownikowi płatnego urlopu szkoleniowego, która w § 4 ust. 3 regulowała obowiązek „zwrotu równowartości kosztów poniesionych przez Pracodawcę z powodu udzielenia Pracownikowi urlopu szkoleniowego” w razie nie przepracowania „4 lat po zakończeniu specjalizacji”. Przy braku ograniczenia długości maksymalnego okresu „odpracowania” takich kosztów do trzech lat w rozumieniu § 6 ust. 2 rozporządzenia MEN oraz MPiPS, który nie miał zastosowania do pozwanego pracownika podstawowej służby zdrowia (§ 1 ust. 3 *a contrario*), strony mogły - ze względu na niemal 5-letni okres płatnego urlopu szkoleniowego - uzgodnić 4-letni okres karencji, który modyfikował uprawnienie do rozwiązania stosunku pracy przez pozwanego pracownika pod rygorem adekwatnego zwrotu „równowartości” poniesionych kosztów przez powodowego

pracodawcę (art. 353¹ k.c. w związku z art. 365 § 1 i art. 487 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Równocześnie wymienione podstawy prawne, a zwłaszcza klauzule i właściwości (natura) spornej umowy prawa pracy o udzieleniu płatnego urlopu szkoleniowego oraz zasady współżycia społecznego, uzasadniają - według Sądu Najwyższego - zasądzenie zwrotu „równowartości” poniesionych przez powodowego pracodawcę kosztów uzyskania specjalizacji przez pozwanego pracownika w wysokości proporcjonalnej do okresu pracy przepracowanego przez pozwanego pracownika po uzyskaniu specjalizacji medycznej. Taki sposób rozwiązania sporu proponował także pozwany pracownik, który w piśmie z 26 czerwca 2013 r. deklarował gotowość zwrotu powodowemu pracodawcy proporcjonalnej części „25 % całkowitego kosztu jego specjalizacji”.

Mając powyższe na uwadze Sad Najwyższy wyrokował jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c.

eb